

N:o 62.

Ank. till Riksd. kansli den 24 april 1903, kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående en väganläggning inom Norrbottens län mellan Arvidsjaurs kyrkostad och Muskusselet i Arvidsjaurs socken.

(R. A.)

I en den 30 sistlidne januari till Riksdagen aflåten proposition (n:o 32) har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, att till anläggning af väg inom Norrbottens län mellan Arvidsjaurs kyrkostad och Muskusselet i Arvidsjaurs socken anslag må under i statsrådsprotokollet angifna villkor och förutsättning kunna från af Riksdagen till vägbyggnader beviljade medel anvisas utan iakttagande af det för vägbyggnadsfondens anlåtande i allmänhet stadgade villkor, att statsbidraget icke må utgå med högre belopp än två tredjedelar af den för väganläggningen beräknade kostnaden.

Åberopade statsrådsprotokollet innehåller följande anförande af statsrådet och chefen för civildepartementet:

»Uti underdånig skrifvelse den 17 oktober 1902 har domänstyrelsen, i sammanhang med det styrelsen i anledning af den i Norrbottens och Västerbottens län i allmänhet felslagna eller af högvatten i vissa ådalar förstörda skörden föreslagit vissa åtgärder från skogsväsendets sida till beredande af arbetsförtjänst för befolkningen, tillika framhållit, att ett påbörjande under år 1902 af en länge förberedd landsvägsanläggning mellan Arvidsjaurs kyrkostad och Muskusselet i Arvidsjaurs socken af Norrbottens

län, såsom varande en för nämnda socken och särskildt dess inre delar mycket viktig förbindelseled, tvifvelsutan skulle vara en för arbetsförtjänsts beredande särdeles lyckligt funnen utväg, på samma gång företaget vore för ortens utveckling af stor betydelse. Något bidrag från skogsmedlen till denna väganläggning, utöfver hvad enligt väglagen från kronans skogar för ändamålet kunde komma att utgå, ansåge sig styrelsen emellertid ej hafva anledning ifrågasätta.

Öfver berörda framställning, i hvad den afsåge ifrågavarande väganläggning, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen afgifvit infordradt underdånigt utlåtande af den 24 november 1902, och därvid öfverlämnat, förutom andra handlingar, en af distriktsingenjören Erik Wedberg den 16 april samma år upprättad plan för det ifrågavarande vägföretaget.

Enligt denna plan skulle vägen utgå från Arvidsjaur's kyrkostad i nordostlig riktning förbi byarne Akkavare, Rännberg, Auktsjaur, Stormyrheden och Tjappsåive till Muskussetet, få en sammanlagd längd af 44,200 meter samt kosta 218,300 kronor, däri inbegripen kostnaden för de broar, som måste uppföras öfver åtskilliga mötande älfvar, såsom bland andra Svärdsälven, Stenträskälven, Västra Kikkejaure älf och Åby älf.

Uti sitt underdåniga utlåtande har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anført, att vägen skulle hafva till ändamål dels att för de ofvan uppräknade betydande byarne bereda en synnerligen behöflig utfartsväg till Arvidsjaur's kyrkostad, dels att underlätta den jämförelsevis stora person- och varutrafik, som sedan gammalt påginge mellan kyrkostaden och Pite älfs floddal, dels ock att utgöra en länk i en tillkommande förbindelseväg mellan landsvägen vid Arvidsjaur och landsvägen Jokkmokk—Kåbdalis inom Jokkmokks socken.

Då någon behandling af vägärendet hos vederbörande myndighet icke, försåvidt styrelsen hade sig bekant, ägt rum, ansåge sig styrelsen icke kunna i sin underdåniga framställning om fördelning af de medel, som för år 1903 ställts till Kungl. Maj:ts nådiga förfogande såsom bidrag till nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar, upptaga denna väg. Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förmenande saknade emellertid Arvidsjaur's socken, äfven om anslag till två tredjedelar af den för vägen beräknade kostnaden kunnat densamma beredas, förmåga att själf bekosta den återstående tredjedelen därutaf, då socknen redan förut vore mycket betungad med andra stora väganläggningar och densamma nyligen jämväl fått sig ålagdt att underhålla den så kallade militärvägen, hvilken genomginge en ödslig och från kyrkan aflägsen del af socknen; och då därtill komme, att arbetet bland annat till följd af den

mängd broar, som därå förekomme, skulle vara lämpligt till beredande af arbetsförtjänst äfven under vintertid för den nödlidande befolkningen, tvekade icke styrelsen att förorda vägens utförande helt och hållet med statsbidrag, därest vägens framtida underhåll genom i behörig ordning tillkommet beslut kunde blifva ordnad. På grund af hvad sålunda anförts har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes, i öfverensstämmelse med hvad som tillförene ägt rum, i nådig proposition föreslå Riksdagen besluta, att af vägbyggnadsmedel, som dels redan vore anslagna, dels under närmaste framtiden kunde varda ställda till Kungl. Maj:ts nådiga disposition, finge, utan fordran på tillskott från intressenternas sida, användas för ifrågavarande väganläggning ett belopp af 218,300 kronor eller hela den beräknade byggnadskostnaden.

Uppå sedermera af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen telegrafiskt gjord förfrågan har Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län den 30 november 1902 förklarad sig biträda styrelsens förslag om byggande af ifrågavarande väg uteslutande med statsmedel med hänsyn såväl till den ekonomiska ställningen i orten som till vägens nytta för de stora kronoparkerna i Malmesjaurs revir, hvarjämte denna åtgärd blefve en billig kompensation för det vägdistriktet pålagda underhållet af militärvägen. Kungl. Maj:ts befallningshafvande ansåge äfven vägen vara af sådan betydelse för den allmänna samfärdseln, att någon tvekan icke borde råda angående distriktets skyldighet att underhålla densamma.

Såsom redan af vederbörande myndigheter framhållits, skulle här ifrågasätta väganläggning mellan Arvidsjaurs kyrkostad och Muskusselet i främsta rummet afse att bereda de ofvan angifna betydande byarne och de vid Pite älfs öfre lopp befintliga handelsområden en behöflig utfartsväg, men jämväl att utgöra en länk uti en framdeles blifvande ny samfärdsled, förbindande landsvägen vid Arvidsjaurs kyrkostad med Pite älfdal och genom den redan färdiga landsvägen Jokkmokk—Kåbdalis med Lule älfdal.

Att den föreslagna vägen för en stor del af Arvidsjaurs socken är af verkligt behof påkallad, torde vara ställdt utom allt tvifvel, liksom att densamma kommer att vara till nytta för de stora kronoparkerna inom Malmesjaurs revir.

Redan af dessa skäl anser jag, att den föreslagna väganläggningen borde snarast möjligt komma till stånd.

Det skäl, som dock närmast föranledt mig att redan nu, innan ens de vägbyggnadsskyldige i orten hunnit att höras i ärendet, för Kungl. Maj:t framlägga förslag till utförande af ifrågavarande vägföretag, är emellertid det, att jag på grund af den för närvarande i dessa trakter rådande

nöden finner det nödvändigt att på allt sätt söka bereda den nödställda befolkningen tillfälle till arbetsförtjänst.

Då det emellertid, såsom ock af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållits, torde vara antagligt, att ortsinvånarna äfven under normala förhållanden och följaktligen ännu mer under de nu rådande äro urständsatta att af egna medel bekosta den tredjedel af arbetet, som i regel förutsättes för statsbidrags erhållande, anser jag i detta fall skäl förefinnas för statens mellankomst för möjliggörande af vägföretaget i fråga. Jag anser mig därför ock böra förordade framställning till Riksdagen i syfte att — på sätt vid några föregående tillfällen skett — till anläggning af väg från Arvidsjaur kyrkostad till Muskusselet anslag från vägbyggnadsfonden må kunna beviljas utan iakttagande af villkoret att statsbidraget ej må öfverstiga två tredjedelar af kostnaden. Då emellertid ifrågavarande väg kommer att blifva till väsentlig nytta för orten, synes mig, så mycket mera som denna väg skulle komma att byggas uteslutande af statsmedel samt dessutom staten för sina skogar deltagar i vägunderhållet, tillräckliga skäl saknas för frångående af principen att med statsbidrag understödda allmänna arbeten böra af vederbörande intressenter för framtiden underhållas. Vid beslut om ifrågavarande vägs byggande uteslutande af statsmedel torde därför förbehåll böra göras därom, att vederbörande väghållningsskyldige ikläda sig ansvar för vägens framtida underhåll.

I öfrigt torde såsom villkor för det af mig förordade medgifvandet böra, i enlighet med hvad förut i liknande fall stadgats, föreskrifvas, att all för väganläggningen behöffig, enskilde tillhörig eller af enskilde brukad jord skall utan ersättning upplåtas.

Kostnaderna för ifrågavarande vägföretags utförande torde, enligt hvad jag från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inhämtat, lämpligen kunna fördelas till utgående under fyra år, i hvilket fall vägen torde kunna blifva färdig inom 1906 års utgång.

I händelse hvad jag nedan går att föreslå vinner bifall, torde jag framdeles få underställa Kungl. Maj:ts pröfning frågan om fastställelse af plan för företaget samt om de närmare bestämmelser, som böra i afseende å arbetets utförande meddelas».

På grund af hvad i detta ärende förekommit anser sig utskottet böra tillstyrka bifall till den af Kungl. Maj:t gjorda framställningen, dock med förbehåll, att anslag för ifrågavarande väganläggning icke må utgå med högre belopp än det, som blifvit för dess utförande beräknadt. Det i statsrådsprotokollet omförmälda, af distriktsingenjören E. Wedberg den 16 april 1902 upprättade kostnadsförslaget för väganläggningen — af

hvilket kostnadsförslag utskottet haft tillfälle taga del — slutar å en summa af 218,300 kronor. Då emellertid häruti ingå kostnader för jordlösen till ett belopp af sammanlagdt omkring 7,600 kronor, men dessa kostnader i följd af det i Kungl. Maj:ts förslag intagna villkoret om fri markupplåtelse icke vidare böra i förslaget upptagas, skulle i själfva verket väganläggningen enligt beräkningen medföra en kostnad för staten af 210,700 kronor, hvilket belopp sålunda, i enlighet med hvad ofvan anförts, är det högsta, hvarmed efter utskottets mening anslag af statsmedel bör för ändamålet utgå. Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må medgifva, att till anläggning af väg inom Norrbottens län mellan Arvidsjaur kyrkostad och Muskusselet i Arvidsjaur socken anslag å högst 210,700 kronor må, under det i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 30 januari 1903 angifna villkor om kostnadsfri upplåtelse af mark samt under den i samma protokoll omförmälda förutsättning, att vederbörande väghållningsskyldige förbinda sig att för framtiden underhålla nämnda väg, kunna från af Riksdagen till vägbyggnader beviljade medel anvisas utan iakttagande af det för vägbyggnadsfondens anlåtande i allmänhet stadgade villkor, att statsbidraget icke må utgå med högre belopp än två tredjedelar af den för väganläggningen beräknade kostnaden.

Stockholm den 24 april 1903.

På statsutskottets vägnar.

CHR. LUNDEBERG.